

İÇİNDEKİLER

Başarılı bir Futbolcu ve küçük bir çocuğun arasında geçen hayali konuşma	6
Futbol nereden gelir?	10
Amaç nedir?	30
Futbol neye yarar?	58
Dizin	88

Başarılı bir futbolcu ve küçük bir çocuk arasında geçen hayali konuşma

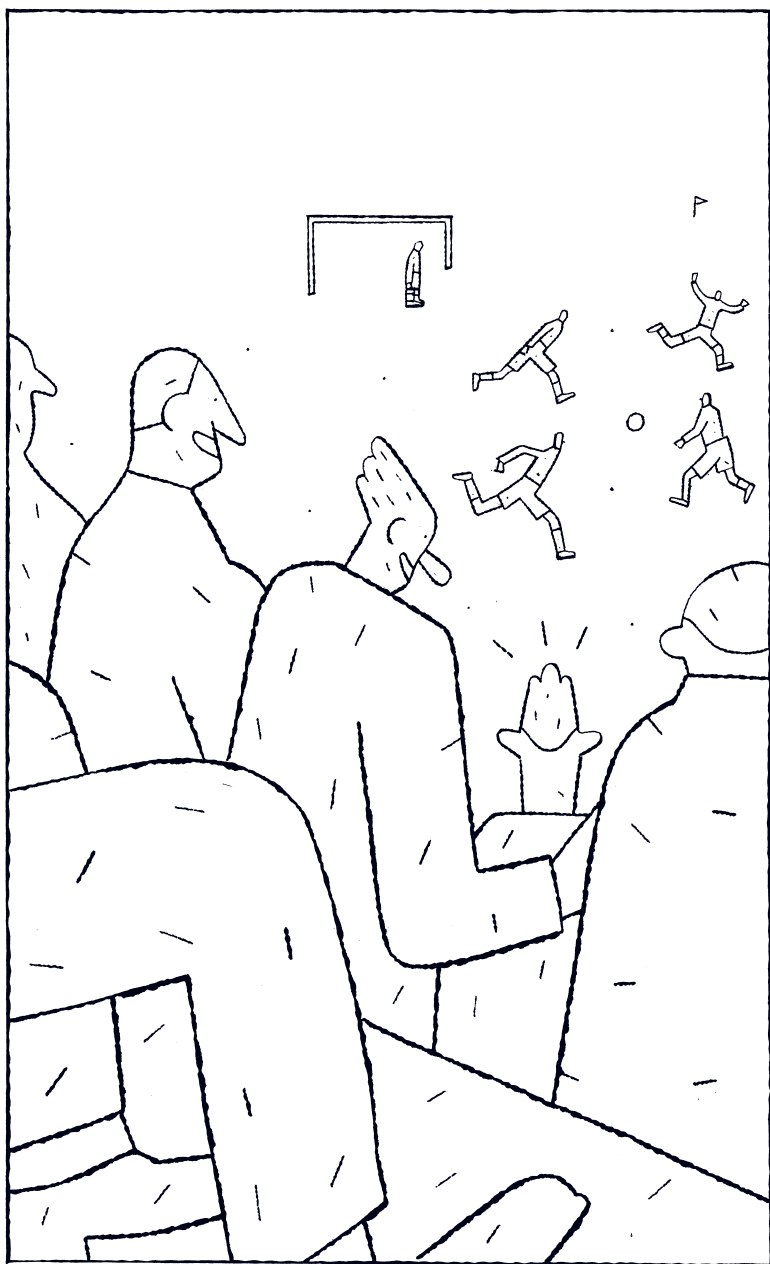
Sahnemiz, Brezilya ve Fransa arasında büyük olasılık, Fransa'nın 3-0 kazandığı 1998'deki Dünya Kupası zamanında geçiyor, neyse yerin önemi yok.

SOKRATES

İsmi MÖ 470-399 yılları arasında yaşamış Platon'un (MÖ 428-348) öğretmeni ünlü filozoftan almıştır.

Christopher adında küçük bir çocuk tüm zamanların en iyi futbolcularından birine sorular sormaya karar vermiş. Socrates adındaki bu futbolcu: 1954 yılında doğmuş, Brezilya takımının kaptanı olarak 1982 ve 1986 Dünya Kupalarında oynamış ve 1979 ile 1986 yılları arasında yirmi iki gol atmış. Doktor olan Socrates, o dönemki Brezilya Cumhurbaşkanı Lula da Silva tarafından spor

KEŞİF

bakanı olarak atanmıştır. Sürekli siyasetin içinde olmuş ama özellikle, ülkesinde bir süre varlığını sürdürmüş diktatörlüğe karşı mücadele etmiştir. Bu vicdanlı adam, büyük bir saygıyı hak ediyor.

Christopher ise futbolu seviyor. Hatta teneffüste, dizini çarptı ve çok canı yandı. Peki bu karşılaşma onun için başarılı bir kariyerin başlangıcı veya baştan yitirilmiş bir umut olabilir mi? Bunu gelecek gösterecek. Bazıları Christopher'ın becerikli, yetenekli, kelimenin tam anlamıyla iyi bir futbolcu olabileceğini söylüyor. Şimdilik gündemimiz bu değil. Ayakla oynanan bu cezbedici top oyunu, futbolu her fırsatta bunun için ayrılmış halı sahalarda oynuyoruz. Birbirimize pas atıyoruz, eğleniyoruz, tabii ki bunlar gerçek maçlar değil, yalnızca antrenman

olarak adlandırabileceğimiz aktiviteler. Bu nedenle, Christopher daha fazla açıklama istiyor, konuyu uzmanına sormaya karar veriyor. Bu uzman, tüm risk ve tehlikelere rağmen üç soruya cevap vermeye çalışacak: Futbol aslında nereden gelir? Nedir? Neye yarar?

Futbol nereden geliyor?

Christopher: Sokrates, bana herkesin sevdiği bu oyunun nereden geldiğini, bu oyunu kimin yarattığını söylemeni istiyorum. Hiç birşey bilmediğini iddia ediyorsun ama keşke bir kereliğine bana cevap versen...

Sokrates: Hep, bildiğim tek şeyin hiçbir şey bilmediğim olduğunu söylüyorum. Yüzyıllardır bundan dolayı alay konusuyum. Fakat, soruna cevap vermeye çalışacağım. Gerçekten de antik çağlardan bu yana gelen acayip bir oyun. Romalılar bu oyuna *haspartum* derlerdi, kabaca “oyun topu” anlamına geliyordu. Diğer kıtalarda, Aztekler, Çinliler de bu oyunu az veya çok şiddet içeren farklı biçimlerde

D E R S

oynuyorlardı. Ancak topraklarımızda bu “güç oyunu” (O dönemde bu adla biliniyordu.) Orta Çağ’da yayıldı. İki takımın karşılıklı olarak mücadele ettiği, şiddet içeren bir oyundu. Komşu köyler veya farklı meslekten olanlar arasında, belirli kurallar olmaksızın oynanırdı. Sınırsız bir saha, belirsiz bir süre; “soule”u (içi duruma göre yulaf-la, odun parçacıklarıyla veya iple dolu olan deri bir top) rakip takımın köy veya kasabasında belirlenen bir alana veya kendi alanına göndermek gerekiyordu. Bu amaçla ulaşmak için (neredeyse) her şey serbestti, hatta bel altı vurmak bile. Günümüzde rakip gruplar arasında tanık olduğumuz bu şiddet, bazen sahalarda da, oyuncuların “faul” yaptığı ve genellikle hakem tarafından cezalandırıldığı

Norbert ELIAS
(1897-1990)
Alman
sosyolog

EĞLENCE FORMATINDA
OLAN DEVAMLI OYNANAN
OYUNLAR, ETNİK GRUPLA-
RIN ARASINDAKİ NEFRETİ,
FARKLI MEMLEKETLİLER
ARASINDAKİ KİNİ, KUŞAK-
LAR ARASINDAKİ VEYA AYNI
TOPLULUKTAN, GRUPTAN
OLAN FARKLI STATÜDEKİ
İNSANLARIN ARASINDAKİ
ANLAŞMAZLIĞI ORTADAN
KALDIRIR.

Norbert Elias

durumlarda karşımıza çıkar. Ama özellikle bazı coşkulu “tarafhtarlar” takımlarını destekleme bahanesiyle, karşı takım tarafhtarlarıyla kavga etme çabası içindedir. Bu nedenle günümüzde, bu şiddet sahalardan tribünlere ve stadyum çevrelerine de sıçramıştır.

Christopher: Bunu anladım, ama çok sevdiğim, arkadaşlarımla okul bahçesinde teneffüste oynadığım bu oyunun kaba bir oyun olduğunu söylüyorsun. Ancak oynadığımızda, bazı kurallara uymamız gerektiği söyleniyor.

Sokrates: Çok haklısın genç adam. “Soule” adındaki bu oyun (XVI. yüzyılda, İngiltere’de *football* adı kullanılmaya başlanmış.), yol açtığı bu şiddetten ötürü, çeşitli yollarla kontrol altına alınmış, hatta Orta Çağ’dan XVIII. yüzyıla kadar